VALENȚE EDUCATIVE ALE EDUCAȚIEI NONFORMALE

Veronica JOSAN-ADOMNIȚA,
grad did. I, Centrul de Creație a Copiilor, or. Orhei
E-mail: *josan.verinica2017@gmail.com*

Rezumat. *Articolul dat se axează în primul rând pe faptul că educația reprezintă un pilon fundamental al societății umane, prin intermediul căreia se urmărește clădirea unei vieți de calitate a fiecărui individ în mod particular, precum și dezvoltarea în mod general a societății și culturii acesteia. În context actual, cadrele didactice nu se pot limita doar la aspectele tradiționale ale educației, fiind necesară întroducerea aspectelor educației nonformale.*

Educația copiilor și a tinerilor reprezintă un proces amplu de acțiuni cu impact asupra cunoștințelor, atitudinilor, valorilor și caracterului acestora. În funcție de gradul de organizare al formelor educației se delimitează trei mari categorii: educația formală, educația nonformală și educația informală.

Cuvinte-cheie: *educație, nonformal, societate, activitate, abilități, sistem.*

EDUCATIONAL VALUES OF NON-FORMAL EDUCATION

Summary. *This article primarily focuses on education as a fundamental pillar of human society, aiming to build a high-quality life for each individual while contributing to the overall development of society and its culture. In the current context, educators cannot limit themselves to traditional aspects of education; the integration of non-formal education elements is essential.*

The education of children and young people is a comprehensive process involving actions that impact their knowledge, attitudes, values, and character. Based on the level of organization, education is classified into three major categories: formal education, non-formal education, and informal education.

Keywords: *Education, non-formal, society, activity, skills, system.*

Educația este puterea de a gândi limpede, puterea de a acționa bine în lucrarea lumii, puterea de a aprecia viața.” (Brigham Young).

Educația reprezintă un pilon fundamental al societății umane, prin intermediul căreia se urmărește clădirea unei vieți de calitate a fiecărui individ în mod particular, precum și dezvoltarea în mod general a societății și culturii acesteia. În context actual, cadrele didactice nu se pot rezuma doar la aspectele tradiționale ale educației, fiind necesară întroducerea aspectelor educației nonformale.

Educația copiilor și a tinerilor reprezintă un proces amplu de acțiuni cu impact asupra cunoștințelor, atitudinilor, valorilor și caracterului acestora. În funcție de gra-

dul de organizare al formelor educației se delimitează trei mari categorii: educația formală, educația nonformală și educația informală.

Educația formală

Educația formală este educația oficială, care implică învățarea în context organizat și structurat, realizată într-un cadru instituționalizat și care se fundamentează pe o proiectare didactică explicită, cu obiective, durate și resurse, și care se finalizează cu certificarea instituționalizată a cunoștințelor șicompetențelor dobândite.

Educația nonformală

Educația nonformală reprezintă, conform lui J. Kleis (1973) ”orice activitate educațională, intenționată și sistematică, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximalizării învățării și cunoașterii și al minimalizării problemelor cu care se confruntă acesta în sistemul formal.”

Educația informală

Educația informală este un proces spontan care se realizează pe toată durata vieții, prin care individul acumulează cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, își structurează convingerile și atitudinile, se dezvoltă prin intermediul experiențelor cotidiene.

Școala – principalul mediu pentru realizarea educației tradiționale, a constatat nevoia de depășire a barierelor formale în context actual.

Acumularea cunoștințelor și dezvoltarea competențelor prin intermediul școlii tradiționale s-a dovedit a fi o condiție insuficientă pentru dezvoltarea multilaterală a viitorilor adulți. Cunoștințele teoretice nu au valoare foarte mare dacă nu sunt aplicate corespunzător. De asemenea, pe lângă dezvoltarea cognitivă este determinant să fie vizate dezvoltarea personalității copilului, inteligența sa emoțională, abilitățile sociale și cele de gândire. Aici educația nonformală vine ca o punte între cunoștințele predate de profesori și punerea acestora în practică.

Psihologii sau psihopedagogii cred că practicile educației nonformale aduc doar beneficii copiilor, contribuind la dezvoltarea abilităților sociale, a încrederii în sine, a creativității. Programele care se bazează pe educația nonformală oferă copiilor atât informații de cultură generală, cât și un model de comportament pozitiv. Copiii învață prin joc, cu ajutorul artei descoperă lumea, făcând activități practice și în așa fel își formează abilități de lider.

Educaţia nonformală este diferită faţă de educaţia formală atât prin conţinut, cât şi prin formele de realizare. Conţinutul este organizat pe arii de interes (şi nu pe ani de studiu sau discipline academice), iar formele sunt foarte diverse ca durată, modalitate de organizare sau predare.

Printr-un mod de lucru interactiv, educația nonformală propune o serie de beneficii atât copiilor obișnuiți cu sistemul de școlarizare formal, cât și adulților.

- Abilitățile însușite sunt transformate în aptitudini ce devin foarte utile în diverse domenii profesionale, îmbogățind nivelul personal de competențe și de abilități de viață. Educația nonformală acoperă o orientare firească a tinerilor de a se implica în activități practice, de a se simți activi în mediul în care trăiesc, de a produce schimbări.
- Educația nonformală este centrată pe persoană (beneficiar), pe nevoile sale, activitățile fiind diverse și atractive. Ele facilitează toleranța, îmbogățesc fondul cultural și explorează capacități, stimulează dezvoltarea de abilități și talente. Are un cadru flexibil de spațiu și timp, dar cu obiective clar definite. Toate programele de educație nonformală invită la reflecție, la auto-analiză, procese prin care se dezvaluie calitățile personale, toate acestea prin socializare, interacțiune și împărtășirea cunoștințelor. Un tânăr care experimentează educația nonformală capătă o perspectivă pozitivă, activă și participativă, beneficiind de o deschidere și de o înțelegere mai amplă asupra mediului său.
- Sistemul de învățare cu care suntem obișnuiți (cel formal) este înlocuit cu învățarea prin implicarea în activități, acceptarea de responsabilități și împărtășirea propriilor idei.
- Educația nonformală completează ceea ce copiii învață la școală și ajută la o dezvoltare mai complexă a personalității acestora. Prin activitățile desfășurate în cadrul acestui tip de educație copiii își dezvoltă în special abilitățile și deprinderile dintr-un domeniu care îi interesează, cum ar fi arta, dar și competențele sociale și de comunicare.
- Competenţele şi atitudinile dezvoltate elevilor în cadrul învăţării nonformale includ: competenţe interpersonale, capacitatea de lucru în echipă, încrederea în sine, disciplina, responsabilitatea, capacităţi de planificare, coordonare şi

organizare/competenţe de gestionare a proiectelor, capacitatea de a rezolva probleme practice etc. Întrucât aceste competenţe au relevanţă crescută în dezvoltarea personală a individului, contribuind deopotrivă la participarea activă în societate şi pe piaţa muncii, acestea sunt complementare celor achiziţionate prin educaţia formală. Metodele utilizate sunt foarte diferite de pedagogia utilizată în educaţia formală. În cazul educaţiei nonformale accentul este pus pe învăţarea prin acţiune, învăţarea de la egali şi activitatea de voluntariat.

- La alte niveluri, în alte sisteme educaționale, valoarea acestui tip de educație cu aplicabilitate practică în viața reală este recunoscută oficial. Exemplul cel mai elocvent și cel mai recent este cel al Finlandei, țara cu cel mai performant sistem educațional din lume. Aici s-a renunțat la predarea tradițională a materiilor, în favoarea unui sistem integrat care va reuni, în cadrul unui singur subiect, diferite lecții aparținând mai multor domenii de studiu.

Eucația nonformală poate fi definită ca o extensie a activităților educației formale.

Cu părere de rău, disciplina de educație se desfășoară doar o oră pe săptămână. Din acest motiv a apărut ideea de extindere a orei prin activități nonformale prin proiect educational de parteneriat ,,Arta ne inspiră”. În cadrul proiectului, se organizează ateliere, workshopuri, master-class-uri, activități de voluntariat, copiii și părinții se implică, evidențiindu-se benefiiile activităților extracurriculare.

Acei copilași care nu aveau abilități, calități artistice, creative sunt uneori în postura de a dirija în domeniul artistic, evidențiind rolul educației nonformale în dezvoltarea lor.

Din bunele practice ale activităților nonformale din cadrul Centrului de Creație Orhei (proiect de parteneriat „Arta ne inspiră”:

Imaginile 1.2. Festivalul de CA(arte), activitate de voluntariat împreună cu părinții

Imaginea 3. Micii voluntari.

Imaginea 4. Atelier de creație.

Imaginea 5. Desenăm după natură.

Imaginea 6. Woorkshop ,,Lumina din suflet de copil”.

Imaginea 7. Rezultate frumoase, muncă asiduă.

Tot din aceleași considerente, se desfășoară proiectul ,,Micii artiști” în parteneriat cu Instituția de Educație Timpurie ,,Albinuța”, Orhei. Micii și viitorii beneficiari ai Centrului de Creație sunt implicați în diverse activități creative, distractive.

Imaginea 8. Atelier de creație „Trăistuța magică”

În prima parte a activității am implicat elevii colegiului „Vasile Lupu”, Orhei. Cu instituția dată, la fel avem întocmit un parteneriat. Ei au venit cu jocuri și distracție, exersând etapele unei practici pedagogice.

Imaginea 9. Master class – „Lumina sărbătorilor pascale”.

Imaginea 10. Preșcolarii au fost invitați în cadrul Centrului de Creație a Copiilor și implicați în „Căutarea comorilor”.

Educația nonformală presupune o nouă abordare a învățării prin activități interactive, motivante, antrenante și amuzante.

Educația nonformală oferă un mediu propice pentru dezvoltarea gândirii creative, promovând idei noi și soluții inovative.

Stimulează gândirea critică prin analizarea informațiilor, evaluarea surselor și formularea de judecăți independente.

Oferă oportunități de a rezolva probleme reale prin abordări creative și strategice.

Avantajele sale multiple înglobează bifarea tuturor deprinderilor specifice sistemului tradițional de învățământ, cu un aport suplimentar de abilități câștigate în condițiile unei libertăți de exprimare.

Concluzii și Perspective de Viitor:

Educația nonformală este o formă dinamică și adaptabilă de învățare cu un rol important în dezvoltarea personală, socială și profesională. Promovarea și integrarea ei în sistemul formal de învățământ sunt esențiale pentru o societate mai echilibrată, adaptată cerințelor vremurilor moderne.

Referințe bibliografice:

1. CUCOȘ, C. Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice. București: Editura Polirom, 2008.
2. CUZNEȚOV, L. Dimensiuni psihopedagogice și etice ale parteneriatului educațional. Chișinău: CEP Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2002. 125 p.
3. BLOOM, B.S. Human characteristics and school learning, McGraw-Hill, 1976.
4. MOORE, T.C., DAY-VINES, N.L. Culturally Competent Colla-boration: School Counselor Collaboration with African American Families and Communities. Professional School Counseling, 14 (1), 2010, 53-63.
5. Nonformal Education Manual, Peace Corps, 2004.
6. Site - www.ted.com
7. Site - http://www.tribunainvatamantului.ro
8. Site - http://www.imparte.ro/Ajutor/Reintegrare-sociala/Educatia-non-formala-si-avantajele-
9. Site - www.copii.psihologie.ro